

Nr 142.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående åtgärder till stödjande av odlingen utav bruna bönor samt av hamp- och linodlingen; given Stockholms slott den 10 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

G. E. Sträng.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att garantipris skall fastställas å 1950 års skörd av bruna bönor och att detta pris skall bestämmas till 1 krona per kilogram.

Vidare förordas att den inhemska odlingen av lin och hampa, i avbidan på resultatet av pågående utredning rörande denna odling, skall åtnjuta stöd även för 1950 års skörd. I anslutning härtill begäres dels ett reservationsanslag av 1 665 000 kronor till bidrag till stödjande av priset å hamp- och linhalm av 1949 års skörd, dels ett förslagsanslag av 400 000 kronor till täckande av underskott i clearingkassan för mjukfibrig hampa.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om åtgärder till stödjande av odlingen utav bruna bönor samt av lin- och hampodlingen och anför därvid.

I. Åtgärder för stödjande av odling av bruna bönor.

Vid 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 132; r. skr. nr 171) beslöts, att odlingen av bruna bönor under år 1940 skulle stödjas genom s. k. kontraktsodlingar. Under år 1941 erhöll odlingen av bruna bönor icke stöd i annan form än att införseln reglerades i anslutning till produktionskostnaderna. För stödjande av ifrågavarande odling under åren 1942—1944 fastställdes (prop. nr 138/1942, 177/1943 och 199/1944; r. skr. nr 158/1942, 177/1943 och 173/1944) ett inlösningspris av 90 kronor per deciton. Detta pris sänktes beträffande 1945 års odling till 85 kronor per deciton. Under åren 1946 och 1947 förekommo icke några inlösnings- eller garantipriser för odlingen av bruna bönor, men för 1948 och 1949 års odling fastställdes ett garantipris av 1 krona 10 öre per kilogram (prop. nr 179/1948 och 68/1949; r. skr. nr 305/1948 och 244/1949).

I skrivelse den 20 februari 1950 hemställer *statens livsmedelskommission*, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen begära bemyndigande att för stödjande under år 1950 av odlingen av bruna bönor fastställa ett garantipris för dessa av samma storlek som föregående år eller 1 krona 10 öre per kilogram. Till stöd för framställningen anför kommissionen i huvudsak följande.

I sin framställning till Kungl. Maj:t om garantipris på svenskodlade bruna bönor av 1949 års skörd framhöll kommissionen, att arealen av bruna bönor inom landet tenderade att gå tillbaka och att dels på grund härav, dels på grund av otillräckliga importmöjligheter svårigheter föreläge att i erforderlig omfattning tillgodose den inhemska efterfrågan. Ett uppehållande och helst en utökning av den svenska odlingen ansågs därför mycket

önskvärd, i synnerhet som de svenska börnorna vore av hög kvalitet och gärna efterfrågades av konsumenterna. Kommissionen uttalade vidare att det, även om ett garantipris icke säkert skulle medföra någon stimulans till ökning av arealerna av någon större betydelse, dock vore sannolikt, att det kunde motverka en ytterligare tillbakagång av dessa. Det har emellertid visat sig, att odlingen under 1949 ökat ganska avsevärt i förhållande till året dessförinnan. Enligt kommissionens uppfattning har det för år 1949 fastställda garantipriset i hög grad bidragit till denna ökning.

Den fältnässiga odlingen av bruna bönor inom landet under de år, då denna odling i statistiskt hänseende redovisats särskilt, har uppgått till följande arealer:

år 1942.....	2 061 hektar	
» 1943.....	1 817	»
» 1944.....	1 524	»
» 1945.....	1 250	»
» 1948.....	1 031	»
» 1949.....	1 501	»

Till nämnda arealer komma odlingar i trädgårdar och liknande smålotter, vilka kunna uppskattas till 350—400 hektar. För åren 1946 och 1947 föreliggande inga siffror för odlingens omfattning, enär börnorna i statistiken under dessa år sammanförts med andra köksväxter.

Med hänsyn till avsättningsmöjligheterna inom landet och prisläget utomlands för bruna bönor av samma kvalitet som de svenska anser kommissionen det vara önskvärdt, att arealen av bruna bönor skall ökas ytterligare. I vart fall bör den icke gå tillbaka. En ej obetydlig inhemsk odling av bruna bönor passar väl in i växtodlingsplanen för vissa områden. Vidare kan en dylik odling vara värdefull som en lämplig beredskapsodling vid en eventuell avspärrning av importen.

Enligt kommissionens mening bör man därför stimulera odlingen av bruna bönor även under år 1950. Detta sker lämpligast genom att fastställa ett garantipris. Det under de två senaste åren fastställda garantipriset av 1 krona 10 öre per kilogram får enligt kommissionen anses som ett skäligt odlarpris. Liksom hittills bör ett inlösningsförfarande i samband med fastställande av dylikt pris handhavas av Svenska spannmålsaktiebolaget. Inlösningsen bör ske den 1 april 1951. Priskontrollnämnden, med vilken kommissionen samrått i ärendet, har icke haft något att erinra emot nyssnämnda garantipris.

II. Åtgärder för stödjande av odlingen av lin och hampa.

Beträffande de stödåtgärder, som under tiden till och med budgetåret 1948/49 vidtagits från statsmakternas sida i fråga om odlingen av lin och hampa, torde jag få hänvisa till propositionen nr 68/1949 s. 10.

Genom beslut av 1949 års riksdag (prop. nr 68; r. skr. nr 244) anvisades ä riksstaten för budgetåret 1949/50 till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm och lindhalm ett reservationsanslag av 2 752 000 kronor. Av nämnda anslag jämte från föregående budgetår kvarstående behållning å 43 000 kronor avsågos 665 000 kronor till stödjande av priset å hamphalm av 1948 års skörd samt respektive 1 130 000

och 1 000 000 kronor till stödjande av priset å linhalm av 1947 och 1948 års skördar. Anledningen till att för sistnämnda budgetår medel anslogos till stödjande även av priset på linhalm av 1948 års skörd var att det ansågs önskvärt, att linberedningsverken i fortsättningen skulle kunna lyfta erforderligt statsbidrag omedelbart efter respektive verksamhetsårs slut och icke, såsom tidigare, först två år efter det att förlusten uppkommit. Jag torde här få erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut denna dag medgivit Sveriges hampodlareförening u. p. a. och Aktiebolaget hampperedning anstånd tills vidare med erläggandet av intill den 1 juli 1950 till betalning förfallande amorteringar och räntor å från hemslöjdslånefonden erhållna hampperedningslån. Vidare ha Östra Götalands linodlareförening u. p. a., Mellersta Sveriges linodlareförening u. p. a., Uppsala—Stockholms läns linodlareförening u. p. a. och Föreningen Norrlandslin u. p. a. genom beslut samma dag erhållit anstånd intill utgången av år 1950 med erläggande av vissa förfallna amorteringar å lån från nyss berörda fond.

Jag torde i detta sammanhang få nämna, att den 11 oktober 1949 med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallats sakkunniga för att utreda frågan om fortsatt statligt stöd åt lin- och hampodlingen m. m.

I årets statsverksproposition (IX H.T. p. 94) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm och linhalm för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 1 665 000 kronor. Jag torde nu få ånyo anmäla denna fråga.

Bidrag till stödjande av priset å linhalm och hamphalm m. m.

I skrivelse den 22 september 1949 hemställer *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en den 28 juli 1949 dagtecknad framställning i ämnet från statens linnämnd, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bidrag till stödjande av priset å hamphalm och linhalm för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 665 000 kronor. Av detta belopp avse 665 000 kronor bidrag till stödjande av priset på hamphalm och 1 000 000 kronor bidrag till stödjande av priset på linhalm.

Vidare hemställa *kommerskollegium* och *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 22 september 1949, att giltighetstiden för prisgarantien för lin- och hamphalm måtte utsträckas att gälla till och med utgången av år 1950 för samtliga de lin- och hampodlareföretag, som ännu icke slutamorterat erhållna statslån, oberoende av när amorteringen påbörjats. Över framställningarna har statskontoret den 17 oktober 1949 avgivit särskilda utlåtanden.

Statens linnämnd anför i nyssnämnda framställning den 28 juli 1949 bland annat följande.

Med anledning av de kostnadsstegringar i fråga om arbetskraft och förnödenheter, vilka inträffat efter beredningsanstalternas tillkomst, samt de avsevärda amorteringar å statslån, som årligen måste erläggas, torde samtliga linodlareföreningar utom Hallands läns linodlareförening bliva nöd-

sakade begära bidrag till stödjande av priset på linhalm jämväl av 1949 års skörd. Årets spånadslinareal uppgår till cirka 4 200 hektar. Med maximalt statsbidrag — 450 kronor per hektar — skulle alltså erfordras omkring 1 890 000 kronor. Nämnden anser emellertid, att ett belopp av i runt tal 1 000 000 kronor skall vara till fyllest för ändamålet. Vad hampberedningsföretagen beträffar komma dessa med stor sannolikhet att behöva bidrag till stödjande av priset på hamp halm av 1949 års skörd med maximalt belopp. Årets hampareal uppgår till sammanlagt cirka 1 900 hektar. Om bidraget beräknas som hittills efter 350 kronor per hektar, skulle alltså erfordras 665 000 kronor för sistnämnda ändamål. Totala behovet av bidrag till stödjande av priset på lin- och hamp halm av 1949 års skörd kan sålunda uppskattas till sammanlagt 1 665 000 kronor. Någon reservation å det för innevarande budgetår anvisade anslaget för sagda ändamål torde icke kunna påräknas.

Beträffande giltighetstiden för prisgarantien för lin- och hamp halm framhåller nämnden, att denna enligt nu gällande bestämmelser sträcker sig längst till och med utgången av år 1950. Vissa lin- och hampodlareföretag ha emellertid icke möjlighet att erhålla bidrag till stödjande av priset på lin- och hamp halm av 1949 års skörd. De olika företagens ställning i detta avseende framgår av följande sammanställning.

Beredningsföretag	Amorteringen av erhållna statslån började år	Statsbidrag till stödjande av priset på lin- och hamp halm kan utgå t. o. m. nedannämnda års skörd
Hallands läns linodlareförening, Laholm	1942	1946
Östra Götalands linodlareförening, Växjö	1946	1950
Mellersta Sveriges linodlareförening, Kristinehamn	1946	1950
Uppsala-Stockholms läns linodlareförening, Gimo	1945	1949
Hälsinglands linodlareförening, Hybo	1944	1948
Föreningen Norrlandslin, Mellansel	1948	1950
Sveiges Hampodlareförening, Katrineholm	1945	1949
AB Hampberedning, Visby	1944	1948

Nämnden erinrar, att avsikten med ifrågavarande statsstöd är att garantera odlarna ett visst pris per kilogram lin- respektive hamp halm tillhörande olika kvalitetsklasser i av nämnden utfärdade kvalitetsskalor. Om beredningsföretagen icke med inkomsten av försålda produkter kunna täcka samtliga kostnader, däri inräknat amortering å statslån och garanterat pris på halmen till odlarna, kan statsbidrag utgå till odlareföretag med högst 450 kronor per hektar odlad spånadslin och 350 kronor per hektar odlad hampa. På grund av detta statsbidrag ha priserna på lin- och hamp fiber kunnat hållas vid en förhållandevis låg nivå. Sedan statens priskontrollnämnd i början av år 1942 fastställde nuvarande priser på fiber, ha trots de kraftiga kostnadsstegringar i fråga om arbetskraft, bränsle och övriga förnödenheter, som uppstått sedan dess, icke förekommit några pris-höjningar. Emellertid ha flertalet linodlareföreningar kunnat erlægga amorteringar å statslånen endast genom att utnyttja statsbidrag. Även hampbe-

redningsföretagen ha hittills årligen begärt och erhållit anstånd med inbetalning av amorteringarna.

Vad angår garantitidens längd har denna enligt nämnden fastställts med tanke på att de ursprungligen beviljade lånen för uppförande av beredningsanstalt skulle vara till fyllest och kunna slutamorteras på fem år, var-efter statsbidrag icke skulle erfordras. Utvecklingen har emellertid blivit annorlunda. På grund av den successiva prisstegringen på byggnadsmaterial, maskiner och arbetskraft under tiden från lånens beviljande till dess beredningsanstalterna färdigställts ha byggnadskostnaderna blivit avsevärt högre än beräknat. Samtliga företag ha därför erhållit tilläggslån. Dessutom har den omständigheten, att lin- och hampberedningsanstalter icke tidigare funnits inom landet och att det under kriget varit omöjligt att inhämta erforderliga erfarenheter på området från utlandet, medverkat till att åtskilliga dyrbara kompletteringar senare måst utföras vid vissa anstalter. Även för sistnämnda ändamål ha statslån beviljats.

Följande översikt utvisar de lån, som från hemslöjdslånefonden utlämnats till lin- och hampberedningsföretagen, och de amorteringar, vilka verkställts därefter.

Låntagare	Erhållet totalt lånebelopp Kronor	Före den 1/1 1950 verkställd amortering		Den 1/1 1950 kvarstående lånebelopp	
		Kronor	%	Kronor	%
Hallands läns linodlareförening	1 099 900: —	1 099 900: —	100	0	0
Östra Gotlands linodlareförening.....	1 754 500: —	976 200: —	56	778 300: —	44
Mellersta Sveriges linodlareförening...	1 488 350: —	481 746: —	32	1 006 604: —	68
Uppsala—Stockholms läns linodlareförening	2 103 250: —	672 725: —	65	366 525: —	35
Hälsinglands linodlareförening.....	561 000: —	447 950: —	80	113 050: —	20
Föreningen Norrlandslin	1 366 800: —	40 306: 95	3	1 326 493: 05	97
Sammanlagt belopp	7 309 800: —	3 718 827: 95	51	3 590 972: 05	49
AB Hampberedning	1 966 900: —	0	0	1 966 900: —	100
Sveriges Hampodlareförening.....	1 857 250: —	0	0	1 857 250: —	100
Sammanlagt belopp	3 824 150: —	0	0	3 824 150: —	100

Sammanställningen utvisar att de företag, som skulle ha slutamorterat sina lån och därför enligt gällande bestämmelser icke äro berättigade erhålla statsbidrag till stödjande av priset på 1949 års lin- respektive hampskörd, med undantag av Hallands läns linodlareförening fortfarande ha betydande kvarstående lån, för vilka amortering skall erläggas 1950. Enligt nämndens uppfattning synes det därför skäligt, att giltighetstiden för

¹ Därav ha 127 500 kronor utbetalats först under 1949, varför amortering på detta belopp enligt gällande bestämmelser ännu icke påbörjats.

² Därav ha 191 250 kronor utbetalats först under 1949, varför amortering på detta belopp enligt gällande bestämmelser ännu icke påbörjats.

³ Föreningen Norrlandslin har lyft sina lån först under åren 1945—1946, varför hittills endast två amorteringar förfallit till betalning. Övriga linodlareföreningar ha lyft större delen av sina lån betydligt tidigare.

gällande prisgaranti för lin- och hamphalm skall utsträckas att gälla för samtliga lin- och hampodlareföretag till och med utgången av år 1950, d. v. s. till och med 1950 års skörd. I annat fall befarar nämnden, att vissa av företagen icke skola kunna fullfölja sin verksamhet utan nödgas likvidera. En dylik förlängning synes lämplig även ur den synpunkten, att 1949 års riksdag beslutat, att frågan om fortsatt stöd åt hamp- och linodlingen efter utgången av nämnda garantitid bör utredas. Nämnden utgår från att resultatet av en dylik utredning icke kan föreligga förrän under 1950 och sålunda föranleda proposition först till 1951 års riksdag. Med hänsyn härtill förordar nämnden, att nuvarande garantibestämmelser skola gälla för samtliga lin- och hampberedningsföretag, till dess utredningen verkställts.

Lantbruksstyrelsen har icke något att erinra mot linnämndens beräkningar av medelsbehovet under budgetåret 1950/51 till stödjande av priset å lin- och hamphalm. På grund härav biträder styrelsen — under förutsättning att framställningen om utsträckning av garantitiden för prisstödet kommer att bifallas — nämndens förslag, att 1 665 000 kronor skola anvisas för ändamålet.

Beträffande utsträckning av giltighetstiden för prisgarantien uttala *kommerskollegium* och *lantbruksstyrelsen* som sin mening, att i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen de nuvarande garantibestämmelserna böra utsträckas att gälla samtliga de lin- och hampodlareföretag, som ha kvarstående lån.

Statskontoret erinrar om, att de sakkunniga, som tillkallats med uppgift att utreda frågan om den önskvärda omfattningen av en fortsatt odling och beredning av lin och hampa, även skola framlägga förslag om formerna för ett eventuellt fortsatt statsunderstöd. Vid sådant förhållande vill statskontoret icke motsätta sig bifall till framställningarna, därest utredningsresultatet icke kan föreläggas 1950 års riksdag.

Sedermera har statens livsmedelskommission med skrivelse den 21 februari 1950 överlämnat en samma dag daterad framställning från *statens linnämnd*. I denna framställning vidhåller nämnden den beräkning av anslagsbehovet till stödjande av priset på lin- och hamphalm av 1949 års skörd, som framlagts i skrivelsen till lantbruksstyrelsen den 28 juli 1949. Vidare hemställer nämnden i framställningen ånyo att prisgarantien för sådan halm skall utsträckas att för samtliga lin- och hampberedningsföretag gälla till och med år 1950. Nämnden anför därvid i huvudsak samma motivering som tidigare. Vad angår medelsbehovet i fråga om linhalmen framhåller nämnden emellertid, att 1949 års spånadslinskörd inom vissa odlingsområden legat under normalkvaliteten på grund av försommartorkan och den solfattiga sommaren. Vidare ha avsättningsmöjligheterna successivt försämrats under innevarande produktionsår, vilket förorsakat prissänkning å vissa fiberkvaliteter. Dessa förhållanden tala enligt nämndens uppfattning för ett ökat behov av bidrag till stödjande av priset på linhalm av 1949 års skörd.

Nämnden anser sig dock för närvarande icke kunna mera noggrant bedöma i vad mån medelsåtgången kan komma att stiga på grund av de angivna förhållandena. Någon ändring av det tidigare uppskattade medelsbehovet synes därför icke motiverad.

Statens livsmedelskommission tillstyrker linnämndens framställning. Kommissionen erinrar därvid om, att förslag föreligger om att statens jordbruksnämnd skall inrättas den 1 juli 1950 såsom särskilt organ för bland annat prisregleringsåtgärder på jordbrukets område och givas karaktär av egen huvudförvaltning med dragningsrätt hos riksbanken. Med hänsyn härtill ifrågasätter kommissionen huruvida icke de medel, som avses till stödjande av priset på lin- och hamphalm, böra ställas till jordbruksnämndens i stället för såsom hittills till lantbruksstyrelsens förfogande.

Täckande av underskott å clearing å mjukfibrig hampa.

Efter framställning av statens industrikommission förordnade Kungl. Maj:t den 9 februari 1945, att inom kommissionen skulle inrättas en särskild clearingkassa för reglering av marknadspriserna å chilensk och svensk hampa. Clearingförfarandet innebar i huvudsak, att därest av kommissionen och statens priskontrollnämnd för Riksförbundet lin och hampa samt vederbörande tillverkare av hampprodukter godkänt självkostnadspris för mjukfibrig hampa understeg det clearingpris, som kommissionen efter samråd med priskontrollnämnden fastställt, förbundet respektive tillverkaren skulle vara skyldig att till clearingkassan inbetala skillnaden i den mån förbundet försålde hampan respektive tillverkaren tog hampan i anspråk. Om åter självkostnadspriset översteg clearingpriset, skulle förbundet eller tillverkaren i samma mån vara berättigad att ur clearingkassan erhålla gottgörelse för skillnaden. Till förlagskapital för kassan har under fonden för förslag till statsverket anvisats ett investeringsanslag av 100 000 kronor. Den 8 november 1946 förordnade Kungl. Maj:t efter framställning från kommissionen, att detta clearingförfarande skulle omfatta all mjukfibrig hampa.

Enligt vad jag inhämtat av t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet kommer denne senare denna dag att föreslå att clearingen å mjukfibrig hampa skall upphöra från och med den 17 mars 1950.

Statens industrikommission har i en promemoria den 25 februari 1950 upplyst att den räknar med ett underskott i clearingkassan av omkring 505 000 kronor, därest ifrågavarande clearingförfarande upphäves snarast möjligt. Denna brist bör enligt kommissionens mening täckas av statsmedel. Kommissionen anför härom vidare.

Clearingskulden till Riksförbundet lin och hampa var vid årsskiftet cirka 405 000 kronor. Innan beslut om avveckling av clearingförfarandet kan föreligga, torde man böra räkna med att den ökar till cirka 480 000 kronor. Kassabehållningen jämte under den närmaste tiden inflytande medel synes kunna uppskattas till 75 000 kronor. Underskottet i kassan kommer sålunda att utgöra cirka 405 000 kronor jämte förlagskapitalet 100 000 kronor eller cirka 505 000 kronor. Vidare torde man eventuellt få räkna med restitution

av vissa redan erlagda clearingavgifter. Riksförbundet beräknas vid avvecklingen ha kvar osåld viss del av 1948 års skörd och större delen av 1949 års skörd eller omkring 350 ton tåga och cirka 800 ton blånor. Den svenska hampan kommer att möta stark konkurrens från utländsk hampa, vilket kan tvinga hampberedningsverken att avsevärt sänka priserna. Beredningsverkens ekonomi tillåter troligen icke en dylik belastning. För att hålla rörelsen i gång måste de därför erhålla en betydande statssubvention. Detta alternativ innebär sålunda, att statsverket måste täcka bristen i clearingkassan med cirka 500 000 kronor.

III. Departementschefen.

Såsom framgår av livsmedelskommissionens redogörelse har odlingen av bruna bönor, vilken under de senaste åren tenderat att gå tillbaka, ökat ganska avsevärt under år 1949. En bidragande orsak härtill har enligt kommissionens mening varit det garantipris, som fastställts för sagda år. Med hänsyn till bruna bönornas betydelse ur försörjningssynpunkt anser jag det önskvärt, att den inhemska odlingen av denna kulturväxt ökas ytterligare eller åtminstone upprätthålles i nuvarande omfattning. I detta syfte torde ett garantipris böra fastställas även å 1950 års skörd av bruna bönor. Garantipriset bör enligt min mening bestämmas till 1 krona per kilogram. Kungl. Maj:t bör dock äga befogenhet att justera detsamma, därest så skulle visa sig erforderligt med hänsyn till ökning eller minskning i produktionskostnaderna. Liksom tidigare bör ett eventuellt inlösningsförfarande handhas av Svenska spannmålsaktiebolaget.

Vad angår frågan om stöd åt hamp- och linodlingen ha såsom förut nämnts särskilda sakkunniga tillkallats för att utreda frågan om fortsatt stöd åt denna odling efter det tiden för nu gällande prisgaranti gått till ända. På denna utredning grundat förslag torde icke kunna föreläggas riksdagen förrän tidigast år 1951. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har emellertid för vissa företag garantitiden redan gått till ända. I avbidan på resultatet av utredningsarbetet synes det rimligt att garantien skall utsträckas att generellt gälla både 1949 års skörd och den odling som kan komma till stånd under innevarande kalenderår.

Statens linnämnd har hemställt att såsom statsbidrag till stödjande av priset å hamphalm och linhalm av 1949 års skörd måtte anvisas 665 000 kronor respektive 1 000 000 kronor. Mot beräkningen av medelsbehovet synes intet vara att erinra. Därest vad jag nyss föreslagit om förlängning av tiden för prisgarantien godtages, torde alltså linnämndens hemställan böra bifallas. Jag tillstyrker sålunda, att å riksstaten för budgetåret 1950/51 under anslagstiteln Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm och linhalm skall uppföras ett reservationsanslag av 1 665 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter rörande dispositionen av anslaget.

Liksom under innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t under budgetåret 1950/51 böra äga befogenhet att i mån av behov medgiva anstånd med erläggande av ränta och amortering å lån, som beviljats lin- eller hampberedningsverk ur hemslöjdslånefonden. Likaså bör kronan vid behov få utfärda förklaring av innebörd, att krav på återbetalning av dylikt lån icke skall göras gällande förrän i samband med likvidation av vederbörande företag och att lånet vid likvidationen skall äga sämre rätt än övriga fordringar hos företaget.

Såsom framgår av det föregående kommer t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet senare denna dag att föreslå Kungl. Maj:t, att den nuvarande clearingen å mjukfibrig hampa skall upphöra den 17 mars 1950. Vid sagda tidpunkt kommer emellertid att föreligga ett avsevärt underskott i kassan. Detta underskott torde kunna uppskattas till omkring 500 000 kronor. Härav utgöras 100 000 kronor av det av staten erlagda förlagskapitalet, vilket synes böra avskrivas över fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. För att täcka återstoden av underskottet, omkring 400 000 kronor, torde böra anvisas ett särskilt anslag. Då uppskattningen av underskottet endast är ungefärlig, torde anslaget böra givas förslagsanslags karaktär.

Under återropande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att stöd för odling av de i det föregående omnämnda kulturväxterna må ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med av mig uppdragna riktlinjer; samt

2) å riksstaten för budgetåret 1950/51 under nionde huvudtiteln anvisa

dels till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hampalm och linhalm ett reservationsanslag av 1 665 000 kronor;

dels ock till Täckande av underskott i clearingkassan för mjukfibrig hampa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Malte Olsson.